

verzet; men moest voorzichtig zijn – tot op de kansel toe. Eind juni verzocht hij de procureurs-generaal, 'uitlatingen van predikanten welke minder tactvol zijn' (d.w.z.: anti-Duits geïnterpreteerd konden worden), 'direct aan hem te willen melden.'¹ Met Rauter kon hij, vertelde hij aan de Enquêtecommissie, 'vrij goed opschieten'² – een secretaris-generaal van justitie die zijn relatie met de *Höhere SS- und Polizeiführer* in zulke termen omschrijft, heeft het Himmlers hoogste vertegenwoordiger in bezet Nederland niet lastig gemaakt.

Waarom gaf Tenkink er de brui aan?

Het komt ons voor dat hij, naarmate de maanden vorderden, steeds duidelijker tot het inzicht kwam (misschien werd hem dat door vooraanstaande figuren uit de Anti-Revolutionaire Partij ook voorgehouden), dat hij geheel op de verkeerde weg was. Dat was hij ook. Hij heeft, dunkt ons, aan die eerste periode niet zonder schuldgevoel teruggedacht. De echo daarvan vindt men in zijn openhartige bekentenis jegens de Enquêtecommissie terug: 'dat soms de houding van de secretarissen-generaal niet bijzonder krachtig was.'³ Dat was wel uiterst gematigd en algemeen geformuleerd, maar hij zonderde zichzelf niet uit: 'Ik heb natuurlijk zelf ook dingen gedaan waarvan ik achteraf zeg: had ik niet beter het been stijf kunnen houden?'⁴

Trip

Twee dagen na Tenkink nam Trip ontslag.

Leonardus Jacobus Anthonius Trip kwam in '76 in een katholiek koopmansgezin te Utrecht ter wereld. Hij studeerde er rechten, werd in 1901 in Den Haag ambtenaar bij het departement van financiën en in '16 thesaurier-generaal. Zeven jaar later verhuisde hij naar Indië waar hij tot '29 als president optrad van de Javase Bank, de Indische circulatiebank. In '31 werd hij (hij was inmiddels naar Nederland teruggekeerd) president van de Nederlandse Bank. Uiteraard had hij als hoofd van de Nederlandse circulatiebank tal van belangrijke internationale contacten. In de wereld der vooroorlogse *haute finance* was hij een der meest gezaghebbende figuren.

Trip, aldus van Dam, was 'een echte regent van het oude stempel'⁵ – een man ook van conservatieve opvattingen met een vast geloof in de onvergankelijke waarde der traditionele liberaal-economische beginselen. Be-

¹ Vergad. p.g.: Notulen, 27 juni 1940, p. 5. ² Getuige J. C. Tenkink, *Eng.*, dl. VII c, p. 581. ³ A.v., p. 584. ⁴ A.v., p. 583. ⁵ J. van Dam, 16 juni 1960.